

Advies over de toegekende bemestingsklassen in uitvoering van het Mestdecreet voor het gewestelijk RUP 'Moervaartvallei fase 1'

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3722</u>
Auteur(s):	Lieve Vriens
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 10 oktober 2018
Geadresseerden:	Afdeling Mestbank Dienst Dataverwerking en -Analyse T.a.v. Ingrid De Veen Gulden Vlieslaan 72 1060 Brussel Ingrid.DeVeen@vlm.be
Cc:	Vlaamse Landmaatschappij Sabine De Mulder (Sabine.DeMulder@vlm.be)

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Aanleiding

In uitvoering van het Mestdecreet bepaalt de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor ieder perceel in landbouwgebruik een bemestingsregime. Dit regime is onder meer afhankelijk van de ruimtelijke bestemming, vastgesteld door het plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). Daarnaast wordt voor het bemestingsregime rekening gehouden met de ligging in kwetsbaar gebied. Het volledige grondgebied van Vlaanderen ligt in die categorie door de aanduiding als 'kwetsbare zone water'.

Door vaststelling van het gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplan 'Moervaartvallei fase 1' wijzigen zestig percelen naar een groene bestemming. Het bemestingsregime van de betrokken percelen wordt bijgevolg herbekeken. De VLM heeft in het kader hiervan nieuwe bemestingsklassen toegekend.

Vraag

Zijn de bemestingsklassen die de VLM toekende aan de zestig percelen waarvan de bestemming in het RUP 'Moervaartvallei fase 1' wijzigde naar een groene bestemming, in overeenstemming met de meest recente gegevens van de Biologische Waarderingskaart (BWK) of actuele toestand?

Toelichting

---

1 Algemeen

In groene ruimtelijke bestemmingen is elke vorm van bemesting in principe uitgesloten. Voor percelen in landbouwgebruik is onder bepaalde voorwaarden een versoepeling van het bemestingsverbod mogelijk. Dit is afhankelijk van de toegekende bemestingsklasse, die afgeleid wordt uit de BWK-typologie van het betrokken perceel.

Voor vier groepen van BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, is een bepaald bemestingsregime van toepassing volgens artikel 3 van het Mestdecreet. Deze groepen zijn:

- niet-intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGN;
- potentieel belangrijke graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGI;
- intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGO;
- akkers, vertaald naar bemestingsklasse GGO.

De BWK-karteringseenheden per groep worden opgesomd in bijlage 2. De bemestingsregimes die horen bij elke groep, worden besproken in bijlage 3.

2 Controle van de percelen

Voor de controle van de toegekende bemestingsklassen houden we rekening met volgende gegevens:

- Voorkomende BWK-karteringseenheden in de betrokken percelen in de eerste, tweede, derde en vierde eenheid op de BWK, uitgave 2016 (De Saeger *et al.*, 2016).
- Het bemestingsregime per BWK-karteringseenheid volgens Vriens *et al.* (2011).
- Aanduiding als faunistisch belangrijk gebied (De Knijf *et al.*, 2010).

Voor de controle leverde de VLM een GIS-shapefile aan met de toegekende categorieën per perceel uit het ruimtelijke uitvoeringsplan 'Moervaartvallei fase 1'.

Via luchtfoto-interpretatie bekeken we in hoeverre de landbouwpercelen ruimtelijk overeenstemmen met de percelen van de BWK en of de gegevens van de BWK mogelijk achterhaald zijn. De terreingegevens dateren immers van 1999. Het INBO heeft opmerkingen met betrekking tot de toegekende bemestingsklasse bij 13 percelen ('opmerking' in de kolom 'OPM' van de GIS-shapefile) (bijlage 1).

Voor de percelen met OBJECTID nummer 8, 29, 32, 46, 57, 64, 92 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. Dit komt niet overeen met de typering als potentieel belangrijk grasland (hp + k(hp*)), zie bijlage 2). Immers, eender welk complex met waardevolle vegetatie in de rand wordt als potentieel belangrijk grasland beschouwd. We stellen daarom de intermediaire bemestingsklasse (GGI) voor. Dezelfde opmerking geldt voor perceel met OBJECTID nummer 17 (hp + k(hp*) + bu). Het akkergedeelte was in 2012 al blijvend grasland (Agentschap voor Landbouw en Visserij, 2012).

Ook voor het perceel met OBJECTID nummer 54 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. Omdat het een potentieel belangrijk grasland is (hp + hp*) adviseren we een correctie naar de intermediaire bemestingsklasse (GGI).

Voor het perceel met OBJECTID nummer 71 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. Er liggen twee poelen in het perceel (Packet *et al.*, 2018) wat een correctie naar de intermediaire bemestingsklasse (GGI) rechtvaardigt.

Voor het perceel met OBJECTID nummer 19 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. In 1999 was het een soortenarm permanent grasland (hp). Op de luchtfoto van 2017 vertonen delen ervan de structuur van een soortenrijker grasland. We stellen GGI als bemestingsklasse voor.

Het perceel met OBJECTID 85 was akker in 1999, maar is sinds 2013 grasland (Agentschap voor Landbouw en Visserij, 2013). Op de luchtfoto van 2017 zien we de structuur van een soortenrijk grasland. Daarom adviseren we GGN als bemestingsklasse.

Voor het perceel met OBJECTID nummer 40 stelt de VLM de bemestingsklasse GGO (intensieve graslanden en akkers) voor. Voor het gedeelte waarop populieren staan, stellen we nultbemesting voor (GGN).

Bij de overige percelen heeft het INBO geen opmerkingen bij de toegekende bemestingsklasse. Dit wordt aangegeven in de attribuentabel van de aangeleverde GIS-shapefile ('ok' in de kolom 'OPM') (bijlage 1).

Conclusie

Het INBO heeft opmerkingen bij 13 van de zestig percelen. Voor deze percelen stellen we een andere bemestingsklasse voor (zie GIS shapefile met aangepaste attributentabel in bijlage 1):

- percelen met OBJECTID nummer 8, 17, 19, 29, 32, 46, 54, 57, 64, 71, 92: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGO naar GGI.
- Perceel met OBJECTID nummer 85: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGO naar GGN.
- Perceel met OBJECTID nummer 40: voorstel tot wijziging van bemestingsklasse GGO naar GGN voor het gedeelte waarop populieren staan.

Referenties

Agentschap voor Landbouw en Visserij (2012). Landbouwgebruikspcelen. Eenmalige perceelsregistratie. Versie 2012. GIS-bestand. Brussel

Agentschap voor Landbouw en Visserij (2013). Landbouwgebruikspcelen. Eenmalige perceelsregistratie. Versie 2013. GIS-bestand. Brussel

De Knijf G., Guelinckx R., T'jollyn F. & D. Paelinckx (2010). Biologische Waarderingskaart, versie 2. Indicatieve situering van de faunistisch belangrijke gebieden (Rapport en digitaal bestand). Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2010(31). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Erens R., Hennebel D., Jacobs I., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2016). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (12049231). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Packet J., Scheers K., Smeekens V., Leyssen A., Wils C., Denys L. (2018). Watervlakken versie 1.0: polygonenkaart van stilstaand water in Vlaanderen. Een nieuw instrument voor onderzoek, water-, milieu- en natuurbeleid. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (14)). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.14178464

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Bijlage 1:

GIS-shape file (INBO.A.3722_bijlage1.zip) met aanduiding van 'ok', 'opmerking' in de kolom 'OPM' (enkel digitaal beschikbaar).

Bijlage 2:

BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, gegroepeerd volgens het bemestingsregime zoals voorzien in artikel 3 van het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Niet-intensieve graslanden:

- halfnatuurlijke graslanden: ha, hc, hd, hf, hk, hm, hn, hu (49° van art. 2, 60° van art. 3)
- De graslanden hp*, hpr*, hpr+da, hr (51° van art. 2, 62° van art. 3)
- De graslanden hpr*+da (52° van art. 2, 63° van art. 3)
- De graslanden hpr* met elementen van mr, mc, hu, hc (53° van art. 2, 64° van art. 3)

Potentieel belangrijke graslanden (50° van art.2, 61° van art. 3):

- Hp+k(.): cultuurgraslanden met waardevolle kleine landschapselementen in de grasland-, moeras-, of waterrijke sfeer, bv. hp+mr, hp+kn, hp+hc, hp+k(ae), hp+k(hc), hp+k(mr). Deze lijst is niet limitatief, eender welk complex met dergelijke waardevolle vegetaties wordt als potentieel belangrijk grasland beschouwd.
- Hp+fauna: overdruk faunistisch belangrijke gebieden
- Hp-graslanden op lemige en kleiige, relatief vochtige bodems in valleien met een hoge ecologische prioriteit (hpriv)
- Hpr: weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf

Intensieve graslanden:

- Grasland dat niet valt onder een van bovenstaande groepen (56° van art.2, 66° van art. 3)
- Hp: soortenarm permanent cultuurgrasland
- Hx: zeer soortenarm, vaak tijdelijk cultuurgrasland.

Akkers: Landbouwgronden, die geen grasland zijn en gebruikt worden voor land- of tuinbouwteelten in ruime zin zoals akkerbouw, fruitteelt, groententeelt, sierteelt, graszodenteelt (67° van art. 3)

Bijlage 3: Te onderscheiden bemestingsregimes volgens het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Algemeen mestverbod: meststoffen mogen enkel opgebracht worden op landbouwgronden en mogen niet geloosd of gestort worden in openbare rioleringen, in oppervlaktewateren, in grondwater, op openbare wegen, op bermen en op alle andere plaatsen die geen landbouwgrond zijn. Uitzonderingen zijn voorzien voor parken en tuinen en bij aanplanten van bomen. In de waterwingebieden type 1 geldt echter een absoluut bemestingsverbod.

Mestbeperking 'niet intensieve graslanden' (GGN): wanneer niet intensieve graslanden in landbouwgebruik zijn, is enkel bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. Deze mestbeperking is juridisch enkel voorzien voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten, uitgezonderd de huiskavels daarbinnen.

Mestbeperking 'Potentieel belangrijke graslanden'(GGI): voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten is voor deze graslanden een bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij (na)begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. In afwachting van de natuurrichtplannen, kan een supplementaire bemesting van 100 kg stikstof uit chemische meststoffen per ha per jaar toegestaan worden, op voorwaarde dat daarvoor een beheersovereenkomst wordt afgesloten.

Mestbeperking 'langs waterlopen': Het opbrengen van mest is verboden op stroken gelegen binnen een afstand van 10 m landinwaarts gemeten vanaf de bovenste rand van een waterloop gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en van 5 m in de overige gevallen. Deze regel wordt niet via de BWK geïmplementeerd, omdat deze geen informatie bevat over het overgrote deel van de waterlopen.

Intensieve graslanden en akkers (GGO): Hier kan ontheffing van de bemestingsbeperking verkregen worden indien het in 2008 aangegeven was als intensief grasland of akker ofwel zo aangegeven was als in het jaar voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan waarin het een groene bestemming kreeg.